nė 1 m storio kultūrinio sluoksnio dalis datuojama XX a. Po ja aptiktas pilkos žemės su griuvenomis ir XVII–XIX a. buitine keramika sluoksnis. Įžemis – smėlis. ***Šurfo 11*** gylis – 1,8 m. Jame fiksuotas 80 cm storio kultūrinis sluoksnis, datuojamas XX a. Po juo aptiktas pilkos žemės sluoksnis su griuvenomis, XVII–XVIII a. buitine keramika ir kokliais. Jame rastas žalia glazūra padengtas koklis, ant kurio yra 1678 m. data. Įžemis – smėlis. ***Šurfas 12*** buvo 80–90 cm gylio. Viršutinė 15–20 cm storio kultūrinio sluoksnio dalis datuojama XX a. Po ja aptiktas akmenų grindinys. Išardžius dalį grindinio, po juo atsidengė 50 cm storio pilkos žemės sluoksnis su smulkiomis griuvenomis ir XVI–XVIII a. buitine keramika.

The field evaluation at Birutės St. 4

During the 2007 evaluation at Birutės St. 4, Trakai, eleven 1x2 m test pits and one 1x1 m test pit (a total area of 23 m^2) were excavated. A cultural layer with 16th–20th-century finds was discovered during the investigation.

Irma Kaplūnaitė

Žvalgomieji tyrinėjimai Karaimų g. 54A

2007 m. LII MTS vykdė archeologinius žvalgomuosius tyrinėjimus Trakų senojo miesto vietoje (A1783), Karaimų g. 54A. Darbai vykdyti planuojamo statyti namo vietoje. Ištirti 8 šurfai, bendras 28,6 m^2 plotas.

Sklype Karaimų g. 54A gausu XX a. antroje pusėje klotų komunikacijų, tačiau tyrimų metu aptiktas ir nesuardytas iki 2 m storio kultūrinis sluoksnis, kuriame rasti XVI a. pabaiga – XVIII a. pradžia datuojami radiniai (buitinė bei statybinė keramika).

Šurfuose 1–4 bei 6–7 kultūrinis sluoksnis suardytas XX a. žemės judinimo darbų metu. ***Šurfuose 1*** ir ***6*** fiksuotuose perkastuose sluoksniuose aptikta pavienių XVI a. pabaigos radinių. Taip pat šurfe 1, tirtame ploto ŠV dalyje,

1 pav. Puodo šonelių fragmentai. I. Kaplūnaitės nuotr.

Fig. 1. Fragments of pot walls.

0 5 cm

0 5 cm

2 pav. Koklių fragmentai. I. Kaplūnaitės nuotr.

Fig. 2. Stove tile sherds.

0 5 cm

3 pav. Koklių gamybos matricos. I. Kaplūnaitės nuotr.

Fig. 3. Stove tile production forms.

34–40 cm gylyje nuo esamo žemės paviršiaus aptikta akmenų sangrūda (vidutiniai akmenų dydžiai 8x10x12, 7x8x22, 18x14x20 cm). Akmenys gali būti iš suardyto XX a. grindinio.

Nesuardytas kultūrinis sluoksnis aptiktas centrinėje sklypo dalyje tirtame ***šurfe 5.*** Jis buvo 1,5x1,6 m dydžio, 1,6 m gylio. Po velėna ir žvyru, 50–80 cm gylyje nuo buvusio žemės paviršiaus, fiksuotas tamsiai pilkos žemės horizontas. Sluoksnis susiformavęs XX a. sklype tiesiant kabelius. Iš karto po juo fiksuotas juodos žemės horizontas su itin gausiais buitinės ir statybinės keramikos radiniais. Tai ūkinė duobė, datuojama XVI a. pabaiga – XVIII a. pradžia (daugiausia XVII a. radinių; 1–2 pav.). Vyrauja oksidacinėje aplinkoje išdegti buitinės keramikos fragmentai. Ornamento motyvuose daugiausiai pasitaiko bangelių ir linijų. Kokliai daugiausiai neglazūruoti, puošti geometriniu motyvu, taip pat gausu augaliniu motyvu (rugiagėlėmis ir kt.) puoštų koklių fragmentų. Aptikti 2 koklių matricų fragmentai, kuriuose įspausti kvadratėliai, taškeliai bei augalų lapai (3 pav.). Daug rasta brokuotos keramikos. Tokia archeologinė medžiaga leidžia spėti, kad į šią ūkinę duobę buitinės bei statybinės keramikos gamybos atliekas išmesdavo

amatininkai – puodžiai. Po ūkine duobe, H_{abs} 149,52–149,84 m, fiksuotas įžemis – baltas molis.

Šurfas 8 kastas tiriamo ploto PR dalyje. Jo dydis – 1,6 x 2 m. Kasta iki 1,96 m gylio. Viršutiniuose horizontuose iki 1,4 m gylio fiksuoti XX a. perkasimai, giliau aptiktas juodos žemės su pavieniais gyvulių kaulais ir degėsiais horizontas. Jame neaptikus kitų radinių, sluoksnio datavimas lieka neaiškus. Šurfe pasiekus 1,9–1,96 m gylį, toliau gilintis nebebuvo galimybės. Įžemis liko nepasiektas.

The field evaluation at Karaimų St. 54A

In 2007 the LII MTS conducted an evaluation at Karaimų St. 54 A, Trakai. 8 test pits (a total area of 28.6 m^2) were excavated.

Many utility lines were laid on the plot in the second half of the 20th century but an undisturbed cultural layer, which contained late 16th – early 18th-century finds (structural and household ceramics), was recorded during the evaluation.

A rubbish pit dating to the late 16th – early 18th century (mostly 17th century) was discovered in test pit 5. Sherds of household pottery fired in an oxidation environment predominated among the finds. Many of these sherds were many decorated with wavy and linear designs (Fig. 1). The stove tiles were generally unglazed and decorated with geometric or plants designs (Fig. 2). The 2 discovered fragments of stove tile forms, into which squares, points, and plant leaves had been pressed (Fig. 3), and the many defective ceramic finds allow one to hypothesise that artisans, i.e. potters, threw their structural and household ceramic production waste into this rubbish pit.

Vitalija Veževičienė

Žvalgymai Trakų senamiestyje

2007 m. Trakų senojo miesto vietoje (A1783), įvairiose miesto dalyse atliekant komunikacijų tiesimo bei kitus žemės kasimo darbus, vykdyti archeologiniai žvalgymai. Elektros kabelių tiesimo darbų metu atkarpoje tarp pastatų **Kęstučio g. 5–3**, numatytos trasos vietoje buvo iškasta 50 m ilgio, iki 80 cm pločio, nuo 30 iki 80 cm gylio tranšėja. Bendras iššvalgytas plotas siekia 40 m^2.

Sklypas Kęstučio g. 5–3 yra centrinėje miesto dalyje – į V nuo Pusiasalio pilies ir į R nuo daugiabučio gyvenamo namo Vytauto g. 1. Šioje aplinkoje XIV a. pabaigoje – XV a. pradžioje formavosi ankstyviausias Trakų miestas. Tirtos teritorijos aplinka – tai buvusi fosa – Pusiasalio pilies funkcionavimo laikotarpiu buvęs gynybinis griovys, skyręs pilį nuo miesto. Pusiasalio piliai netekus karinės reikšmės, XV a. pabaigoje – XVI pradžioje buvo pradėti naikinti jos įtvirtinimai. Miestelėnų reikmėms buvo ardomi ne tik pilies mūrai, bet ir nuardžius griovio atraminės sienelės viršutinę dalį užpiltas pats griovys. Nuo XVII a. antrosios pusės ši teritorija prieš Trakų Pusiasalio pilies gynybinę sieną pradėta intensyviai naudoti. Tuo metu atsirado pavieniai pastatai prie buvusių gynybinių sienų. Pastatas, stovėjęs lygiagrečiai Vytauto gatvei, dabartinio pastato Vytauto g. 1 vietoje, sudegė 1940 m. Po II Pasaulinio karo sudegusio pastato vietoje buvo pastatytas naujas ir kurį laiką naudotas kaip restoranas. Būtent tuo metu akmenimis buvo išgrįstas kiemas tarp dabartinių pastatų Vytauto g. 1, Kęstučio g. pastatų 1 ir 5 (*ATL 2006 metais*, V., 2007, p. 212).